

Mammografie

Afdeling radiologie

Waarom deze folder?

De arts heeft u doorgestuurd naar de afdeling radiologie voor een röntgenonderzoek van uw borsten - in medische woorden - een mammografie. Met dit onderzoek controleren we de structuur van het klierweefsel van uw borsten. In deze folder leest u de uitleg over het onderzoek en hoe u zich erop voorbereidt.

Het is belangrijk dat u 10 minuten voor de aanvangstijd aanwezig bent. Neemt u uw aanvraag voor het onderzoek (als u deze van uw dokter gehad heeft en nog niet bij ons heeft ingeleverd) en uw identiteitsbewijs mee.

Hoe bereidt u zich voor ?

Voor dit onderzoek is geen speciale voorbereiding nodig. Tenzij uw arts anders beslist, vragen wij u rekening te houden met uw menstruatie. De eerste week na de menstruatie is namelijk het beste tijdstip om de foto's te maken. De borstklieren zijn dan het minst gespannen. Het onderzoek is dan meestal minder pijnlijk en de foto's zijn beter te beoordelen.

We raden u aan om een broek of rok met trui of blouse te dragen, omdat u tijdens het onderzoek uw bovenlichaam moet ontbloten. Wilt u voor het onderzoek geen bodylotion, crème, poeder of zinkzalf op het bovenlichaam gebruiken? Het gebruik van deodorant is wel toegestaan.

Zwangerschap en borstvoeding

Tijdens een zwangerschap maken we liever geen röntgenfoto's, tenzij het echt noodzakelijk is. Als u zwanger bent of denkt zwanger te zijn, neem dan direct contact op met uw arts of radioloog. Dan kunnen wij daar bij het onderzoek rekening mee houden.

Tijdens het geven van borstvoeding is het klierweefsel in de borst gezwollen. Hierdoor zijn de foto's moeilijker te beoordelen. Neem ook in dit geval contact op met uw behandelend arts. Het is mogelijk dat in overleg met de radioloog en uw behandelend arts het onderzoek wordt uitgesteld. Ook is het mogelijk dat we eerst een echografisch onderzoek doen en pas later een mammografie.

Handicap

Wij vragen u om het van tevoren (al bij het maken van de afspraak) aan ons door te geven als u een handicap heeft. Het kan zijn dat het onderzoek hierdoor langer duurt. Wij plannen dan extra tijd in voor uw onderzoek.

Vlak voor het onderzoek

U meldt zich bij de receptie van de afdeling radiologie. Een laborant brengt u naar een kleedhokje en vraagt u:

- uw bovenkleding uit te doen
- hals- en oorsieraden af te doen

In de onderzoekskamer informeert de laborant naar borstproblemen bij u in de familie. De antwoorden zijn belangrijk voor de radioloog bij het beoordelen van de foto's. Ook inspecteert de

laborant uw borsten op moedervlekken, huidintrekkingen en littekens. Als u of uw arts een knobbeltje in de borst heeft gevoeld, controleert de laborant de precieze plek hiervan.

Tijdens het onderzoek

U staat rechtop voor het röntgenapparaat. Uw borst wordt op de steunplaat van het mammografieapparaat gelegd. Met een kunststof plaat wordt de borst gedurende ongeveer 10 seconden goed samengedrukt. Deze druk kan gevoelig of pijnlijk zijn. Als het aandrukken te gevoelig wordt, meldt u dit dan aan de laborant. Deze probeert hier zoveel mogelijk rekening mee te houden. Het samendrukken van de borst is noodzakelijk om een scherpe foto te kunnen maken. De foto is dan beter te beoordelen en er is minder röntgenstraling nodig. Het samendrukken van de borst kan geen kwaad. Ook niet als u een knobbeltje of borstprothesen heeft.

Heeft u borstprothesen, wilt u dit dan voor het onderzoek aan de laborant doorgeven ?

Van iedere borst worden 2 foto's gemaakt. Zo kan het weefsel van beide borsten vergeleken worden. De radioloog beoordeelt direct of de gemaakte opnamen voldoende informatie geven.

Aanvullend onderzoek

Soms geven de standaardfoto's onvoldoende informatie en is aanvullend onderzoek nodig, zoals extra röntgenfoto's, een echografie of een borstpunctie. Het kan voorkomen dat uw (controle) mammogram niet direct wordt beoordeeld en u later voor aanvullend onderzoek wordt opgeroepen.

Echografie

Als er in uw borst een voelbare zwelling zit, wordt er altijd direct na de foto's een echografie van de borst gemaakt. Ook kan vanwege de uitslag van de foto's extra informatie nodig zijn van een echografie. U gaat dan naar een andere onderzoekskamer.

Bij een echografie wordt er via geluidsgolven een afbeelding gemaakt van uw borst. U ligt op uw rug of half op uw zij. U krijgt eerst wat gelei op uw borst voor een goede geleiding van de geluidsgolven. De radioloog beweegt een zender/ontvanger van ultrageluid over uw borst. Het echotoestel vertaalt de ontvangen geluidsgolven in een beeld dat op een monitor te zien is. Zo kunnen bijvoorbeeld cysten (met vocht gevulde blaasjes, een veelvoorkomende goedaardige afwijking) goed onderscheiden worden van andere afwijkingen. Het maken van een echo is niet pijnlijk en duurt ongeveer 15 minuten.

Borstpunctie

Als de radioloog na de mammografie of echografie een afwijking vaststelt, volgt meestal weefselonderzoek (punctie). Dit is nodig om de afwijking verder te onderzoeken. U krijgt eerst een plaatselijke verdoving. Daarna wordt met een speciale naald enkele stukjes weefsel uit uw borst weggenomen. Als de afwijking goed op de echografie zichtbaar is, gebeurt de punctie meteen. Is de afwijking alleen zichtbaar op de röntgenfoto's, dan kan de punctie alleen uitgevoerd worden met behulp van speciale röntgenfoto's: stereotaxie. Hiervoor krijgt u een aparte afspraak.

Verpleegkundig specialist

Alle patiënten die een borstpunctie ondergaan, worden aansluitend aan de punctie doorverwezen naar de 'borstkliniek'. Hier wordt u opgevangen en begeleid door een verpleegkundig specialist. Bij haar kunt u terecht met al uw vragen rond het onderzoek en uw borsten. In principe gebeurt dit meteen na het onderzoek. Als dit niet meteen lukt, wordt er de volgende werkdag contact met u opgenomen.

De uitslag

Een radioloog beoordeelt de foto's en maakt daar zo snel mogelijk een verslag van. U krijgt de definitieve uitslag van uw behandelend arts.

Uw vragen

Meer informatie vindt u op de website van het ziekenhuis: www.nwz.nl.

Meer informatie over straling vindt u op www.nwz.nl/patientenfolders in de folder met de titel 'Röntgenstraling of radioactiviteit'.

Heeft u nog vragen, dan kunt u altijd contact opnemen met de afdeling radiologie. De medewerkers van deze afdeling zijn op werkdagen bereikbaar van 8:00 tot 16:30 uur:

- locatie Alkmaar, telefoonnummer 072 – 548 3400
- locatie Den Helder: telefoonnummer 0223 – 69 6307

Ook is de afdeling per mail bereikbaar: radiologie@nwz.nl